

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Adoptarea unei abordări cuprinzătoare a politicii industriale în UE – îmbunătățirea mediului de afaceri și sprijinirea competitivității industriei europene”

(aviz exploratoriu)

(2018/C 197/02)

Raportor: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Coraportor: **Dirk BERGRATH**

Sesizare	Președinția bulgară a Consiliului, 5.9.2017
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	18.12.2017
Data adoptării în sesiunea plenară	17.1.2018
Sesiunea plenară nr.	531
Rezultatul votului	134/1/0
(voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE recunoaște că o strategie reînnoită pentru politica industrială a UE este un factor esențial pentru orientarea creșterii și pentru adaptarea rapidă a statelor membre la noile tendințe și la un nou model economic. Industria, în sens larg, este esențială pentru crearea de locuri de muncă. Prin urmare, CESE îndeamnă Comisia și statele membre să adopte o strategie cuprinzătoare – pe termen lung și cu o viziune globală pentru a aborda provocările – și nu o abordare bazată pe măsuri corective pe termen scurt, care nu este în măsură să permită creșterea economică și crearea de locuri de muncă într-un mod mai concret și mai durabil. În acest context, ar fi utilă elaborarea de către Comisie a unui studiu comparativ privind diferitele planuri de sprijinire a industriei prelucrătoare adoptate recent în Statele Unite, China și Coreea.

1.2. Serviciile pentru întreprinderi, aflate în expansiune rapidă, sunt deja esențiale pentru activitățile de producție, în special pentru IMM-uri. O combinație judicioasă a serviciilor pentru întreprinderi cu activitățile de producție este fundamentală pentru obținerea eficienței și a competitivității și trebuie să facă parte dintr-o strategie modernă a politicii industriale. Întreprinderile nou-înființate trebuie încurajate să dezvolte soluții care pot stimula activitățile industriale și îmbunătăți competitivitatea, mai ales dacă doresc să devină sustenabile pe termen lung.

1.3. Obiectivul potrivit căruia industria ar trebui să ajungă la aproximativ **20 % din PIB până în 2020** ⁽¹⁾, comparativ cu 15,1 %, cât reprezintă în prezent, nu trebuie să aibă numai un caracter politic, ci să constituie totodată o prioritate pe termen lung. Politica europeană trebuie să se concentreze în continuare asupra acestui obiectiv, ținând însă seama întotdeauna de situația structurală diferită a fiecărui stat membru și de necesitatea de a evita fragmentarea pieței unice. Acest lucru ar trebui să rămână o prioritate pentru Comisie. Definirea unor noi obiective fiabile și măsurabile ar putea îmbunătăți, de asemenea, angajamentul statelor membre și conștientizarea contribuției activităților industriale la bunăstarea cetățenilor europeni.

1.4. CESE salută obiectivul principal prezentat de președintele Juncker, acela de a face ca industria europeană să devină mai puternică și mai competitivă și de a o menține sau de a o poziționa în rolul de lider mondial în ceea ce privește inovarea, digitizarea și decarbonizarea. Pentru a-l atinge, Europa are nevoie de o strategie pe termen lung bazată pe o specializare inteligentă veritabilă și pe o diversitate și o flexibilitate structurale în statele sale membre, precum și pe anticiparea unor schimbări fundamentale, rapide și fără precedent ale mediului de funcționare.

⁽¹⁾ COM(2017) 479 final.

1.5. CESE consideră că, pentru a se obține un echilibru mai bun între statele membre în domeniul competitivității, trebuie puse în aplicare reforme structurale cu acordul partenerilor sociali și al organizațiilor societății civile, iar pe agendă trebuie să se regăsească schimbări specifice la nivel de politici în ceea ce privește educația, activitățile de cercetare și dezvoltare, investițiile publice și private și productivitatea. Bunele practici în aceste domenii specifice trebuie împărtășite. Actuala performanță economică a Europei, în general pozitivă, face ca acum să fie momentul potrivit pentru un astfel de demers.

1.6. CESE este ferm convins că atractivitatea Europei trebuie să reprezinte o prioritate pentru orice politică industrială bazată pe inovare și pe competitivitate și că pe agendă trebuie să se regăsească și repatrierea anumitor sectoare. Această repatriere trebuie să se bazeze pe principalele atuuiri ale Europei, cum ar fi un model economic bazat pe cunoaștere, inovare, competențe de nivel înalt, activități de cercetare și dezvoltare și un mediu de afaceri accesibil și durabil, care respectă standardele sociale ale UE. Acest lucru poate fi realizat doar printr-o cooperare robustă între întreprinderile „mari” și IMM-uri, pentru a activa un ciclu virtuos al inovării. Această cooperare ar trebui să fie reflectată în alocarea fondurilor UE destinate activităților de cercetare, dezvoltare și inovare și consolidată în cadrul financiar multianual (2014-2020). O orientare bugetară pozitivă ar facilita în mod considerabil alocarea de noi resurse care vizează în mod direct îmbunătățirea competitivității industriei europene.

1.7. CESE sprijină pe deplin sărbătorirea anuală a „Zilei industriei”, ca modalitate de a evidenția prioritățile UE și de a crește gradul de sensibilizare cu privire la acest obiectiv. CESE atrage atenția asupra nevoii de a implica partenerii sociali și organizațiile societății civile în organizarea Zilei industriei și asupra capacității lor de a coopera pentru abordarea acestei provocări. Este esențial pentru Europa ca toți cetățenii să înțeleagă puterea mărcii „Fabricat în Europa” și rolul fiecăruia în confruntarea cu această provocare. Industria europeană are impact asupra societății, iar acest lucru trebuie să fie clar pentru toți cetățenii europeni.

1.8. CESE atrage atenția asupra necesității de a concepe și de a adopta noi politici privind competențele. Europa trebuie să facă față acestei provocări prin implicarea organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali, pentru a garanta că forța de muncă actuală, precum și drepturile și îndatoririle acesteia sunt respectate, concentrându-și însă atenția și asupra viitorului și a nevoii de a accelera adaptarea educației și a sistemelor de formare profesională pentru a corespunde noilor locuri de muncă care se prefigurează.

1.9. CESE salută noua inițiativă a Comisiei de a crea un cadru european pentru programe de ucenicie de calitate și eficiente, care pot contribui la soluționarea deficitelor de forță de muncă de pe piață și pot oferi întreprinderilor o forță de muncă care deține competențele și cunoștințele practice necesare⁽²⁾. Calitatea și valoarea numerică a forței de muncă europene reprezintă, probabil, unele dintre cele mai importante provocări pentru competitivitatea Europei, și fiecare stat membru trebuie să fie implicat în această sarcină uriașă.

1.10. CESE consideră că, pentru asigurarea condițiilor de concurență echitabile, este esențial să se ajungă la un compromis privind respectarea comerțului echitabil între actori la nivel mondial⁽³⁾. Europa trebuie să se impună prin exemplul său și prin implicarea activă a altor regiuni în ceea ce privește sustenabilitatea, respectarea standardelor sociale europene și concurența loială. Europa nu poate ignora, însă, practicile negative la care recurg la ora actuală alți actori de la nivel mondial și care îi pun în pericol valorile, competitivitatea, locurile de muncă și bunăstarea. Europa trebuie să fie vigilentă și să utilizeze instrumentele potrivite pentru a-și susține valorile și întreprinderile din sectorul industrial. Supracapacitatea, ajutoarele de stat ilegale și alte forme de concurență neloială trebuie să fie combătute prin reglementarea de la nivel european, respectându-se, în același timp, normele OMC. Măsurile antidumping instituite de Comisia Europeană sunt esențiale pentru a se ajunge la un mediu de afaceri echitabil, însă ele trebuie să fie monitorizate mai atent și să fie mai rapide și mai flexibile, pentru a putea îndeplini obiectivul final fără a avea efecte secundare indirecte asupra diferitelor sectoare industriale⁽⁴⁾.

2. Situația actuală din Europa și comunicarea Comisiei

2.1. Solicitarea viitoarei Președinții bulgare a sosit cu câteva zile înainte de publicarea de către Comisie a comunicării intitulate „Investițiile într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă – O strategie reinnoită privind politica industrială a UE”.

⁽²⁾ COM(2017) 563 final – Un cadru european pentru programe de ucenicie de calitate și eficiente.

⁽³⁾ În conformitate cu obiectivul de dezvoltare durabilă nr. 9 privind industria, inovarea și infrastructura, la care au subscris toate statele membre ale UE.

⁽⁴⁾ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/336 al Comisiei din 27 februarie 2017 de instituire a unei taxe antidumping definitive și de percepere definitivă a taxei provizorii instituite la importurile anumitor tipuri de tablă groasă din oțeluri nealiate sau din alte oțeluri aliate originare din Republica Populară Chineză a fost un bun exemplu de măsură antidumping, însă efectele secundare trebuie să fie monitorizate (http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/336/oj).

2.2. La 5 iulie 2017, Parlamentul European a solicitat elaborarea unei strategii ambițioase privind politica industrială a UE, care să includă „o strategie a Uniunii și un plan de acțiune privind o politică industrială substanțială și cuprinzătoare care să vizeze reindustrializarea Europei, conținând obiective, indicatori, măsuri și calendare indicative”.

2.3. Comunicarea publicată ulterior arată, în orice caz, preocuparea Comisiei cu privire la această chestiune.

2.4. Scopul prezentului aviz nu este de a se concentra asupra comunicării. Totuși, nu pot fi ignorate următoarele puncte:

- comunicarea prezintă dezvoltarea industriei europene ca având o tendință ascendentă stabilă începând din 2009. Este surprinzător faptul că Comisia ia ca referință anul 2009 – anul cel mai critic al crizei economice. Nici contribuția industriei prelucrătoare la valoarea adăugată, nici nivelul de ocupare a forței de muncă nu au revenit la nivelurile din 2007, de dinaintea crizei, în pofida reformelor structurale și a politicilor orientate spre ofertă – sau poate tocmai ca urmare a lor, deoarece acestea încă mai reprezintă un obstacol în calea cererii la periferia Europei;
- este dificil de identificat cu exactitate în ce constă noutatea abordării Comisiei. Comunicarea constă în mare parte în recomandările uzuale de politică (orientate spre ofertă) privind industria, prezentate de Comisie: reducerea birocrăției, aprofundarea pieței unice și dezvoltarea capitalului de investiții (revitalizarea pieței securizărilor pentru capitalul de risc, FEIS etc.);
- în plus față de strategia privind piața unică, Comisia subliniază necesitatea unor măsuri de calificare suplimentare. Cu toate acestea, cu excepția intenției Comisiei de a-și extinde sprijinul pentru dezvoltarea „strategiilor naționale în materie de competențe” în alte sectoare (și anume în industria siderurgică, a hârtiei, a tehnologiilor ecologice și a energiilor regenerabile), nu sunt prezentate, de fapt, propuneri concrete;
- în ceea ce privește finanțarea, Comisia enumeră fondurile structurale și de investiții existente, organismele și programele de sprijin (fondurile ESI, FEIS, BEI, Orizont 2020 etc.), ignorând complet întrebarea esențială privind modul în care un buget post-Brexit redus al UE ar putea susține inițiativele de politică industrială;
- în domeniile energiei, transporturilor, digitizării și politicii comerciale, Comisia sintetizează măsurile deja adoptate;
- dată fiind urgența unei noi economii bazate pe întreprinderi nou-înființate tehnologizate și bazate pe servicii, ar fi de dorit ca aceste întreprinderi să fie mai implicate în domeniul industrial, nu numai pentru a deservi mai bine diferitele sectoare, ci și pentru a contribui la durabilitatea lor. (50 % dintre antreprenori se confruntă cu eșecul în afaceri încă din primii cinci ani de activitate! (5)).

2.5. Conținutul comunicării nu este complet nou (6). Acesta reprezintă un rezumat al măsurilor de politică deja adoptate, fără a oferi o abordare strategică nouă, coerentă, astfel cum a solicitat PE și cum promite titlul comunicării, „O strategie reînnoită privind politica industrială a UE”. A venit momentul ca Europa să tragă învățăminte din trecut și să privească spre viitor, ținând cont de interesele cetățenilor săi și de caracterul durabil al modelului european.

2.6. În contextul unei strategii industriale europene este nevoie de un plan de acțiune coerent în domeniul industriei, cu obiective obligatorii, calendare, instrumente și o responsabilitate partajată, care să abordeze cele patru provocări esențiale ale următorilor 10 ani: digitizarea, schimbările climatice, globalizarea și demografia (în special provocările reprezentate de mobilitate și de îmbătrânirea populației).

3. Observații generale

3.1. Industria europeană și industria de la nivel mondial trec printr-o transformare uriașă. Aceste schimbări sunt însoțite de ample provocări. Industria europeană are o importanță fundamentală pentru creșterea europeană și pentru economia statelor membre. Ea reprezintă 80 % din exporturile Europei, stimulând totodată inovarea din sectorul public și din cel privat și crearea de locuri de muncă de înaltă calificare pentru cetățeni. De asemenea, industria este esențială pentru piața internă. Europa încă se bucură de un avantaj competitiv în ce privește produsele și serviciile cu valoare adăugată ridicată și trebuie să își mențină această poziție. Ea trebuie, însă, să valorifice acest atu și să mențină activitățile care generează creștere. Industria oferă 36 de milioane de locuri de muncă directe și contribuie la crearea unui nivel ridicat de trai pentru cetățeni

(5) <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.int-opinions.41082> (punctul 2.4).

(6) COM(2014) 14 final.

noștri. Ea joacă un rol-cheie în sprijinirea poziției de lider mondial a Europei și a renumelui său internațional. Industria europeană este esențială pentru stimularea activităților de cercetare și inovare și aduce o contribuție majoră la crearea de locuri de muncă și la creșterea economică.

3.2. CESE consideră că actuala revoluție industrială se bazează pe schimbări majore și rapide în ceea ce îi privește pe actorii globali, pe o modificare radicală a obiceiurilor consumatorilor și pe evoluții care schimbă complet situația din domeniul științei și tehnologiilor. Aceste schimbări se combină cu avansul evident pe care l-au înregistrat digitizarea, economia circulară, robotizarea și noile procese de producție. În consecință, strategia industrială pe termen lung trebuie să fie pregătită pentru a face față unor condiții fără precedent, generate, de exemplu, de introducerea inteligenței artificiale și, într-o perspectivă mai îndepărtată, de apariția „Industriei 5.0”.

3.3. Această schimbare de paradigmă modifică deja esența activităților economice și societatea și, prin urmare, și industria sub toate aspectele sale. Unul dintre cele mai relevante aspecte ale acestei revoluții va fi transformarea muncii și a competențelor. Noua ordine industrială va afecta majoritatea sectoarelor economice. Industria 4.0 are nevoie de Muncă 4.0, alături de dreptul de acces la educație și la învățare pe tot parcursul vieții. Numai o forță de muncă calificată se va putea adapta la schimbările de pe piețe și la inovările care afectează locul de muncă.

3.4. Comitetul Economic și Social European solicită Comisiei Europene să realizeze și să-i pună la dispoziție un studiu comparativ privind diferitele planuri de sprijinire a industriei prelucrătoare adoptate recent în Statele Unite, China și Coreea. Această analiză cantitativă și calitativă a resurselor mobilizate, precum și a priorităților sectoriale și tematice respective îi va furniza Comisiei informații indispensabile pentru a-i permite „să dezvolte în continuare o strategie industrială cuprinzătoare a UE, concentrată asupra orizontului 2030 și perioadei următoare, care să includă obiective și indicatori strategici pe termen mediu și lung pentru industrie și să fie însoțită de un plan de acțiune care să conțină măsuri concrete”⁽⁷⁾.

3.5. CESE consideră că există o legătură directă între programele și facilitățile educaționale și coeziunea socială. Printre aspectele principale în acest sens se numără actualizarea competențelor și a calificărilor pentru utilizatorii tehnologiei digitale, precum și recalificarea. Ar trebui ca partenerii sociali și organizațiile societății civile să fie implicați îndeaproape în elaborarea programelor școlare pentru toate nivelurile și formele de învățământ. Pe lângă Europa, și alți actori globali – și anume Statele Unite ale Americii („America pe primul loc”), China, Japonia, India și Coreea – iau deja măsuri pentru înfruntarea acestor provocări, iar o nouă abordare a competențelor este esențială.

3.6. În mod similar, strategia „Make in India” urmărește să pregătească această țară pentru a deveni „următoarea destinație a producătorilor”. Acest proces vizează nu doar tehnologia, ci și, mai ales, competențele. Este interesant de remarcat faptul că Republica Populară Chineză pregătește deja un program derulat de stat, intitulat „Fabricat în China 2025”, bazat pe conceptul german Industrie 4.0 și pe alte tendințe europene. Aceasta înseamnă că Europa este din nou vârful de lance al acestor schimbări. S-ar putea, însă, ca această postură să nu fie suficientă. Trebuie să fim conștienți totodată de provocările care ne așteaptă și de modul în care trebuie să ne adaptăm pentru a progresa și pentru a consolida poziția de lider a Europei, asigurând rezultate și creștere economică pentru toți.

3.7. Competitivitatea industrială a Europei trebuie să fie percepută în mod global, în pofida diferențelor dintre statele membre. O serie de studii indică o diviziune clară între „statele membre care conduc în ceea ce privește competitivitatea” (10), „statele membre care le urmează în ceea ce privește competitivitatea” (7) și „statele membre care recuperează decalajul în ceea ce privește competitivitatea” (11)⁽⁸⁾.

3.8. Aceasta înseamnă că politicile UE bazate inițial pe convergență nu iau suficient în considerare accentuarea disparităților dintre statele membre ale UE: nu există un model unic, iar acest aspect trebuie abordat cu curaj și având întotdeauna în vedere principiul unei creșteri economice care să aducă beneficii tuturor. Trebuie restabilită legătura dintre competitivitate, convergență și coeziune.

3.9. Aceeași recomandare se poate aplica și activităților din domeniul cercetării, dezvoltării și inovării. Este foarte important să se mențină și să se sporească investițiile în aceste activități, ținând seama însă, întotdeauna, de situația specifică a fiecărui stat membru. Politica europeană trebuie să țină seama de diversitatea structurală a Uniunii, inclusiv în ceea ce privește activitățile din domeniul cercetării, dezvoltării și inovării⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Concluziile Consiliului Competitivitate din 30 noiembrie și 1 decembrie 2017.

⁽⁸⁾ *Factors for Growth – Priorities for competitiveness, convergence and cohesion in the EU* (Factori pentru prioritățile în materie de creștere privind competitivitatea, convergența și coeziunea în UE); Lighthouse Europe.

⁽⁹⁾ Raportul de informare al CESE privind evaluarea la jumătatea perioadei a programului Orizont 2020 (INT/807).

3.10. În final, CESE subliniază necesitatea de a consolida relațiile de muncă ca pe o condiție *sine qua non* a unei reindustrializări cuprinzătoare.

4. Observații specifice

4.1. Comerțul și globalizarea (inclusiv activitățile de internaționalizare ale întreprinderilor)

4.1.1. Fără îndoială, piața internă este esențială pentru creșterea economică a Europei și trebuie să ofere un mediu echitabil pentru crearea, lansarea, dezvoltarea și menținerea întreprinderilor. Este foarte important să se creeze condițiile adecvate pentru desfășurarea de activități pe teritoriul UE. Desigur, nu trebuie să uităm poziția Europei în lume și nevoia de a interacționa cu alte regiuni economice. Recentele acorduri comerciale cu alte economii și negocierile cu alți parteneri posibili trebuie să fie plasate într-o perspectivă pe termen lung și considerate o oportunitate de creștere economică și de dezvoltare a industriei. În același timp, însă, Europa nu poate ignora anumite practici neloiale din alte regiuni economice ale lumii și trebuie să reacționeze cu fermitate în fața unor astfel de acțiuni.

4.1.2. Standardele sociale europene trebuie să rămână în centrul fiecărei politici și, deși Europa nu le poate impune la nivel mondial, trebuie luate măsuri pentru a le apăra și pentru a crea la nivel mondial o cultură deschisă a responsabilității sociale a întreprinderilor, în care funcționează „puterea exemplului”.

4.2. Energia și industria durabilă bazată pe economia circulară

4.2.1. Europa trebuie să investească în mod constant într-o industrie durabilă care să poată fi acceptată de către cetățeni. O societate capabilă să își reducă amprenta asupra naturii, garantând că resursele se mențin în uz cât mai mult timp posibil, este una mai bine pregătită. Conceptul de economie circulară trebuie să se afle în centrul oricărei politici industriale, pentru a recupera, reutiliza, refabrica sau recicla în scopul creării de noi produse într-un mediu durabil.

4.2.2. Utilizarea surselor alternative și regenerabile de energie reprezintă, mai mult decât oricând, o prioritate⁽¹⁰⁾. Cetățenii trebuie să fie informați cu privire la aceste activități care creează locuri de muncă și permit industriei prelucrătoare europene să dețină poziția de lider în multe domenii ale transferului de cunoștințe. Acest sector specific al „industriei” demonstrează capacitatea Europei de a sintetiza cunoștințele acumulate, pe de o parte, de către mediul academic și de alte instituții și, pe de altă parte, de sistemele de producție.

4.2.3. În loc să se concentreze doar pe măsuri interne, UE ar trebui să aibă ca obiectiv crearea de condiții favorabile pentru ca industriile europene să exporte tehnologii, produse și soluții, astfel încât să contribuie la abordarea provocărilor globale în domeniul climei și al resurselor naturale în modul cel mai eficient cu putință.

4.3. Cercetarea, dezvoltarea și inovarea

4.3.1. Proiectele europene în materie de cercetare și dezvoltare ar trebui să fie sprijinite prin fonduri publice și coordonate cu inițiativele lansate pe plan intern de către statele membre. Creșterea nivelului investițiilor în activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare din fiecare stat membru trebuie să fie o prioritate. În plus, CESE solicită (din nou) simplificarea procedurilor pentru accesul la finanțarea UE pentru inovare⁽¹¹⁾.

4.3.2. CESE consideră, de asemenea, că ecosistemul de inovare are mult de câștigat de pe urma investițiilor UE în „întreprinderile mari” având ca scop stimularea participării IMM-urilor. Cercul virtuos al inovării devine posibil numai când investițiile marilor întreprinderi și căutarea de soluții din partea IMM-urilor merg mână în mână. În acest domeniu, proiectele europene precum COSME ar trebui să beneficieze de mai multă vizibilitate în statele membre, astfel încât să schimbe discursul din cadrul societății.

⁽¹⁰⁾ Rezultate recente cu privire la performanțele energiei eoliene (<https://windeurope.org/about-wind/daily-wind/>): la data de joi, 23 noiembrie 2017, 19,2 % din cererea de energie electrică din Europa era acoperită de energia eoliană. Rezultatele primelor 3 țări din clasament (Danemarca – 93 %, Germania – 47 %, Portugalia – 46 %) arată că eficiența energetică poate fi îmbunătățită.

⁽¹¹⁾ Unele estimări indicative arată că investițiile din cadrul programului Orizont 2020 însumează 74,8 miliarde EUR, dintre care 16,4 miliarde EUR pentru a putea menține sectorul industrial în vârful ierarhiei mondiale. În cadrul actualului CFM, finanțarea din fondurile structurale destinată cercetării și inovării se ridică la valoarea de 43,7 miliarde EUR; pentru competitivitatea întreprinderilor, cifra este de 63,7 miliarde EUR; iar pentru economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, 44,8 miliarde EUR. Informațiile cu privire la proiectul „Made in China” indică faptul că totalul investițiilor de stat este de 1,5 miliarde USD.

4.3.3. De asemenea, CESE pledează în favoarea consolidării cercetării și inovării responsabile (RRI, în limba engleză), o abordare holistică stabilită deja în Orizont 2020, care implică participarea tuturor actorilor (de la membri ai comunității de cercetare până la instituții și guverne), prin intermediul unor metodologii participative și favorabile incluziunii.

4.3.4. Nu în ultimul rând, CESE reamintește cele mai recente evoluții tehnologice care decurg din progresele înregistrate în domeniul cercetării și din implementarea descoperirilor din domeniul inteligenței artificiale, și atrage atenția în mod deosebit asupra lor. În această privință, CESE evidențiază efectele și consecințele viitoare ale punerii în aplicare a inteligenței artificiale, nu numai în ceea ce privește procesele de producție industrială, ci și asupra muncii și chiar și a vieții cetățenilor, în general.

4.4. *Brexit*

4.4.1. Impactul Brexitului asupra diferitelor sectoare va fi diferit, în funcție de acordul la care vor ajunge în final Regatul Unit și UE-27. Unele sectoare vor fi probabil mai sensibile la impactul Brexit, iar altele, mai puțin. Cu toate acestea, expunerea fiecărui sector nu ar trebui să fie analizată separat, deoarece există o strânsă interconectare între sectoare, care poate amplifica impactul asupra fiecăruia în parte. Problemele cu care se confruntă industria producătoare de alimente și băuturi vor avea repercusiuni asupra hotelurilor și restaurantelor, de exemplu, în timp ce dificultățile din industria metalelor vor afecta producția de automobile.

4.4.2. Două aspecte par să fie deosebit de importante în acest sens: accesul la piață și accesul la forța de muncă pentru fiecare dintre părți. În timp ce accesul Regatului Unit la forța de muncă din UE tinde să fie în mare parte similar în numeroase sectoare, importanța relativă a exporturilor către UE variază în mod semnificativ, unele sectoare mai mari, precum construcțiile, comerțul cu ridicata și comerțul cu amănuntul, fiind mai axate pe piața internă.

4.4.3. În opinia CESE, este esențial să se protejeze integritatea pieței unice. În plus, este important să se asigure securitatea juridică.

5. **Planul de investiții**

5.1. Investițiile joacă un rol esențial în contextul unei noi ere industriale. CESE consideră că s-ar putea adopta o serie de măsuri pentru a îmbunătăți eficacitatea investițiilor și a conferi întreprinderilor industriale o altă dimensiune:

- extinderea investițiilor publice: marja de manevră fiscală pentru statele membre, flexibilizarea criteriilor privind datoriile pentru investițiile publice („regula de aur”); creșterea bugetului UE pentru procesele de transformare industrială și investițiile în infrastructura (trans-)europeană durabilă;
- consolidarea investițiilor private: stimularea activității de investiții a Băncii Europene de Investiții, înființarea unor noi programe de finanțare din partea băncilor naționale și consolidarea celor existente. Scopul este acela de a asigura un cadru de finanțare sigur și pe termen lung pentru IMM-uri, în special în ceea ce privește procesele de transformare complexe;
- sprijinirea strategiei de finanțare durabilă a Comisiei Europene în contextul uniunii piețelor de capital, facilitând astfel investițiile pe termen lung prin orientarea fluxurilor de capital privat către investiții durabile. În acest sens, subliniază importanța raportului final care urmează a fi prezentat de Grupul de experți la nivel înalt privind finanțarea durabilă (*High-Level Expert Group on Sustainable Finance*) și a planului de acțiune ulterior.

5.2. Alocarea finanțării din partea UE trebuie să se concentreze pe realizarea obiectivelor de dezvoltare ale politicii industriale, în special a celor care prezintă valoare adăugată pentru UE (reducerea emisiilor de CO₂, eficiența energetică, sursele regenerabile de energie, digitizarea etc.), și să se raporteze la standardele sociale și la evaluarea comparativă.

5.3. Aceste obiective în materie de durabilitate sunt fundamentale pentru industria europeană și pentru poziția de lider a Europei. Cu toate acestea, obiectivele menționate necesită un cadru de investiții adecvat pentru IMM-uri, care să le permită acestora să rămână competitive.

5.4. CESE consideră, de asemenea, că ar trebui examinată posibilitatea ca statele membre să includă criterii sociale și regionale în propriile practici de achiziții publice (conceptul de „conținut adecvat”).

5.5. În final, CESE propune, de asemenea, regândirea sistemului de impozitare a societăților comerciale, în vederea soluționării chestiunilor legate de evaziunea fiscală și de concurența fiscală.

Bruxelles, 17 ianuarie 2018.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS
